

Kijken en begrijpen:

Het Architectuur Film Festival Rotterdam vertoont op 31 oktober en 1 november a.s. een documentaire over de Amerikaans - Canadese stadsactiviste Jane Jacobs (1916 - 2006). De Amsterdamse dienst ruimtelijke ordening gebruikt haar methode om de kansen van buurten in de creatieve kenniseconomie in kaart te brengen.

Als Jane Jacobs in 2006 overlijdt, wordt ze wereldwijd geroemd als schrijfster, intellectuele, analiste, moreel denkster, activiste, selfmade economiste en krachtige critica van starre autoriteiten. Vooral met die kritiek streek ze menig bestuurder tegen de haren in. Zo ontmoette ik begin jaren 1990 op een symposium in Parijs een rijzige bestuurder uit het Canadese Toronto die mij aansprak op mijn presentatie. Mijn betoog over de positieve effecten van verstedelijking op het groen in de stad leunde zwaar op Jane Jacobs. Zeer tot ongenoegen van de Canadees, die mij vermaande: "This Jacobs of yours, she's a pain in the ass!". Ongetwijfeld heeft haar activisme invloed gehad op het imago van Toronto als tolerante stad waar veel verschillende etnische groepen sociale en economische ontplooiingskansen krijgen.

Dat blijkt ook uit de film "Urban Goddess" (Sharon Bliss, 2008). Die gaat vooral over de impact van Jane Jacobs op het "urban activism" toen en nu, en is veel minder een analyse en duiding van haar visie op de stad. Het activisme van Jane Jacobs en van haar volgelingen heeft steden als New York en Toronto wel degelijk behoed voor grote verkeersdoorbraken en voor de sloop van wat later vruchtbaar stedelijk weefsel zou blijken. Eenzelfde soort activisme heeft Amsterdam behoed voor de sloop van de Nieuwmarkt ten behoeve van een verkeersader door de oude stad. Dankzij de krakers van de jaren 1970 en 1980 wordt er nog volop gewoond in de binnenstad, ook door startende stedelingen zoals studenten en aspirant-kunstenaars.

GEEN SCHEIDING VAN FUNCTIES

Ik kwam met het werk van Jane Jacobs in aanraking via haar boek "Cities and the Wealth of Nations, Principles of Economic Life" te lezen. In één ruk heb ik het uitgelezen! Het is een - ook voor amateur-economen zoals ikzelf - zeer toegankelijk boek waarin Jane Jacobs haarfijn de positie en kracht van steden in een globaliserende economie analyseert. In 1984 - toen al! Het andere standaardwerk van Jacobs is het bekende "The Death and Life of Great American Cities" (1961) met de alleszeggende ondertitel "The Failure of Town

Jos Gadet
PLANOLOOG
GEMEENTE
AMSTERDAM

Planning". Een krachtige aanklacht tegen de tuinwijkbeweging van Ebenezer Howard en Louis Mumford en ook tegen de stedenbouwkundige aanpak van de Congrès Internationaux d'Architecture Moderne (CIAM) met Le Corbusier en Gropius als grondleggers, die de naoorlogse stedenbouw tot midden jaren 1980 bepaald hebben en tot op de dag van vandaag nog vele navolgers kennen.

Jacobs heeft een scherp oog voor de gebruikers van de stad, "the users of sidewalks, neighbourhood parks and city neighbourhoods". Ze propageert vurig de kansen van diversiteit, gemengd gebruik, kleine bouwblokken, behoud en gebruik van oude gebouwen, en de noodzaak van concentratie. De lezer van dit prachtige boek zal uitdrukkingen als "that's the way people behave", "new ideas need old buildings" en "eyes on the street" als vanzelf in zijn standaardrepertoire opnemen. Al in 1961 betoogt Ja-

FOTO: STEVE PAYNE

blijft actueel